

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

1.1 Για τον πολιτισμό

Ο πολιτισμός, είτε με τη μορφή της προστασίας της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς είτε με τη μορφή της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας αποτελεί δημόσιο αγαθό που πρέπει να προσφέρεται ισότιμα σε όλους και όλες. Η διάσταση αυτή εμπεριέχει:

- την συνταγματική επιταγή για την δημόσια προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ως κοινής περιουσίας του λαού μας, αλλά και ως κοινής περιουσίας της Ευρώπης και του κόσμου.
- την ιστορική παιδεία και την διαίωνιση της ιστορικής μνήμης ως γνώσης που αφορά το παρόν
- την διαμόρφωση ταυτοτήτων, την επαφή των τοπικών κοινωνιών με την ιστορία τους
- την συμβολή στην πολεοδομική και αρχιτεκτονική διαμόρφωση των πόλεων και την ποιότητα ζωής, μέσα από την ολοκληρωμένη προστασία του δομημένου και αδόμητου πολιτιστικού περιβάλλοντος από κοινού με το φυσικό περιβάλλον
- την πολιτιστική ανάπτυξη ιδιαίτερα της υπαίθρου και περιοχών μακριά από τα κέντρα όπου η πρόσβαση στα πολιτιστικά αγαθά είναι λιγότερο ευχερής.
- την προσφορά στην έρευνα και την επιστήμη διεθνώς
- την καλλιτεχνική δημιουργία ως τμήμα της παιδείας, ως καθημερινή ενασχόληση, ως επαγγελματική ή άλλη δημιουργία με πανανθρώπινες διαστάσεις.

Ιδιαίτερα σε μια περίοδο κρίσης όπως η σημερινή, είναι περισσότερο εμφανής ο κοινωνικός ρόλος του πολιτισμού και η αναγκαιότητα να προσφέρεται σε όλους/ες. Ο κοινωνικός ρόλος των Μουσείων, των αρχαιολογικών χώρων, των χώρων τέχνης και της παραγωγής πολιτισμού είναι ακόμη πιο σημαντικός σήμερα:

- όταν σε μικρές επαρχιακές πόλεις τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι αποτελούν τους μοναδικούς χώρους πολιτιστικών δραστηριοτήτων
- όταν τα ιστορικά ζητήματα και ερωτήματα που ανοίγονται μέσα από τις εκθέσεις, τις εκδηλώσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα αγγίζουν τόσο σύγχρονα ερωτήματα και προβληματισμούς (για παράδειγμα: τα νομίματα σε εποχή κρίσης, η ανακύκλωση)
- όταν οι κάτοικοι των πόλεων προσπαθούν να βρουν διεξόδους διαφυγής αδάπανες ή χαμηλού κόστους στα μουσεία, στους ανοιχτούς αρχαιολογικούς χώρους, στις ανοιχτές δωρεάν εκδηλώσεις τέχνης και πολιτισμού
- όταν εκδηλώσεις τέχνης και πολιτισμού «ζωντανεύουν» τις γειτονιές, αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και σώζουν από την υποβάθμιση
- όταν στην έλλειψη ιστορικής μνήμης και στην επιλεκτική χρήση της ιστορίας ελλοχεύει ο κίνδυνος να γίνουν λάθη που οδήγησαν σε τραγωδίες της ιστορίας και σε αναπαραγωγή ολοκληρωτικών ιδεολογιών

Τότε αναδεικνύεται με σαφήνεια ο κοινωνικός ρόλος του πολιτισμού και η αναγκαιότητα να υποστηριχτεί από την Πολιτεία, προκειμένου η κρίση να μη γίνει ηθική, πολιτισμική και κοινωνική. Ο πολιτισμός έχει και μια ακόμη κρίσιμη διάσταση, την οικονομική: τόσο με τα έργα

πολιτισμού, που αποτελούν ζωοδότη σε περιοχές που πλήττονται από την ανεργία και συμβάλλουν σε ένα μοντέλο ισόρροπης ανάπτυξης, όσο και μέσω της καθοριστικής συμβολής του στον τουρισμό. Όμως, έχει μεγάλη σημασία η ιεράρχηση να μην γίνεται αντίστροφα. Ο κοινωνικός ρόλος του πολιτισμού είναι ο πρωταρχικός, είναι αυτός που σε βάθος χρόνου συμβάλλει στην ευημερία μιας κοινωνίας (άρα αποδίδει και οικονομικά με την ευρύτερη έννοια). Έχει σημασία επομένως να αναφερόμαστε σε πολιτιστικά αγαθά και όχι σε πολιτιστικά προϊόντα που απευθύνονται μόνο στην τουριστική αγορά.

1.2 Για την Αρχαιολογική Υπηρεσία

Σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή, η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος είναι υποχρέωση του κράτους. Ως εκ τούτου, υπερασπιζόμαστε τον ενιαίο δημόσιο φορέα προστασίας, την Αρχαιολογική Υπηρεσία, ως διακριτή διοικητική ενότητα στο Υπουργείο Πολιτισμού.

Οποιαδήποτε σκέψη για άμεση ή έμμεση υπαγωγή στις αυτοδιοικητικές Περιφέρειες, στις αποκεντρωμένες Διοικήσεις του κεντρικού κράτους ή τους Δήμους, θα υπονομεύσει την ενιαία αντιμετώπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα υποτάξει τα μνημεία στα ισχυρά τοπικά συμφέροντα και θα εξασθενήσει/αδυνατήξει την προστασία τους (τα παραδείγματα, από τους ελεύθερους χώρους και τις οργανωμένες παραλίες, ως την προστασία των δασών είναι πλείστα, για το πώς, ειδικά στη χώρα μας, η υπαγωγή στην τοπική αυτοδιοίκηση με τις πολλές υποχρεώσεις και τους ελλειπείς πόρους, σημαίνει αποδυνάμωση του χαρακτήρα της δημόσιας προστασίας και σταδιακή πορεία προς την εμπορευματοποίηση).

1.3 Ποια Αρχαιολογική Υπηρεσία;

Τα τελευταία χρόνια η Αρχαιολογική Υπηρεσία έχει αναπροσανατολίσει τους στόχους της, έχει εγκαταλείψει την αυτάρκεια και την όποια εσωστρέφεια και έχει αναζητήσει κοινωνικούς συμμάχους, ώστε να υπερασπιστεί με επιχειρήματα την κρισιμότητα του ρόλου της. Να κερδίσει το συλλογικό υποκείμενο στο οποίο απευθύνεται και να προσαρμόσει ανάλογα την παραγωγή του έργου της. Να αναδείξει τα υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος ως συνεκδοχές της συλλογικής μνήμης. Να προβάλλει την παιδευτική διάσταση της μνημειακής κληρονομιάς, μέσα από την ερμηνευτική μεσολάβηση των αρχαιολογικών παρεμβάσεων. Με δυο λόγια, η κρατική αρχαιολογία να μετατραπεί σε δημόσια αρχαιολογία.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος του αρχαιολόγου ως διαμεσολαβητή μεταξύ του μνημείου και του κοινού γίνεται πιο σύνθετος: οφείλει συγχρόνως ως κρατικός λειτουργός να προστατεύσει το μνημείο, ως επιστήμονας να το μελετήσει, να το δημοσιεύσει και τέλος ως εντεταλμένος διαχειριστής της αρχαιολογικής κληρονομιάς να το αποδώσει στο κοινό προσφέροντας, με ελκυστικό τρόπο, εύληπτη και έγκυρη ερμηνεία του, σε μια διαδικασία αλληλεπίδρασης με το κοινό και συνεχούς ανατροφοδότησης που συνδυάζει την επιστημονική σκέψη. Δηλαδή, ο αρχαιολόγος καλείται να περάσει από την άσκηση κρατικής αρχαιολογίας, από την αρχαιολογία της απαγόρευσης και της αστυνόμευσης, στην δημόσια αρχαιολογία, στην αρχαιολογία της κοινωνικής προσφοράς. Γιατί η αρχαιολογική διαδικασία χωρίς κοινό, χωρίς κοινωνικοποίηση του ευρήματος, παραμένει ατελής τόσο ως επιστημονική πράξη όσο και ως κοινωνική πρακτική. Όλες οι δημόσιες αρχαιολογικές πολιτικές και πρακτικές οφείλουν, πλάι στην προστασία και φύλαξη των μνημείων, να οδηγούν στην απόδοση των μνημείων στους πολίτες.

Η διαχείριση ενός μνημείου αποσκοπεί λοιπόν στην ανάδειξη του παιδευτικού και μορφωτικού του χαρακτήρα. Αυτό γίνεται με σεβασμό στην ιστορική πληροφορία που εμπεριέχει καθώς η

επιστημονική μελέτη του είναι εκείνη που πρώτα απ' όλα νομιμοποιεί τον χαρακτηρισμό του ως τέτοιου. Το κόστος της ολοκληρωμένης προστασίας των μνημείων οφείλει να έχει ανταποδοτικότητα, η οποία προσμετράται όμως με όρους κοινωνικούς και όχι με όρους αγοράς.

Ωστόσο, η προσφορά της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στο κοινωνικό σύνολο και στον τόπο είναι ευρύτερη και πολυεπίπεδη. Τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μουσεία, εκτός από φορείς ιστορικής μνήμης, προβάλλουν πλέον και ως βασικοί, αναντικατάστατοι και αναπαλλοτρίωτοι πόροι περιφερειακής και αειφόρου ανάπτυξης, ως στοιχεία αναβάθμισης της ποιότητας ζωής μέσω του πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η ολοκληρωμένη προστασία της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας νοείται και ως στοιχειώδης υποχρέωσή μας απέναντι στους πολίτες της Ευρώπης και του κόσμου, καθώς αυτή αποτελεί βασικό συστατικό της ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας και έχει ουσιώδη συμβολή στον πολιτισμό της ανθρωπότητας.

Στη βάση των παραπάνω, είναι απαραίτητες εκείνες οι δομές, το προσωπικό και τα μέσα που θα ανταποκρίνονται στο πολυσύνθετο έργο που επιτελείται, υπό αντίξοες συχνά συνθήκες: η επιστημονική τεκμηρίωση, η παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης, η επαφή με την κοινωνία, ο διοικητικός τομέας, η οικονομική λειτουργία, η συμβολή στην πολιτιστική αναβάθμιση ολόκληρων περιοχών κλπ.

1.4 Γενικές αρχές

Οι **γενικές αρχές** που πρέπει να αποτυπώνονται στη δομή της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας είναι:

Δημόσιος χαρακτήρας της προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ολιστική αντίληψη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Διαχρονική και διαπολιτισμική προσέγγιση κινητών και ακίνητων μνημείων.

Εξωστρεφής – επικοινωνιακός χαρακτήρας της αρχαιολογικής υπηρεσίας, όσμωση με την τοπική κοινωνία μέσω δράσεων τοπικής, εθνικής και διακρατικής εμβέλειας.

Λειτουργικές διοικητικές δομές και έμφαση στην **άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη**.

Συγκρότηση **διεπιστημονικών συνεργατικών δομών** για την ολοκληρωμένη προστασία, διαχείριση και προβολή των μνημείων.

Συντονιστικός χαρακτήρας της κεντρικής υπηρεσίας και μεταφορά των εκτελεστικών **αρμοδιοτήτων** στις περιφερειακές μονάδες.

Εξοικονόμηση πόρων, κτηριακών και υλικοτεχνικών υποδομών.

Ορθολογική και αξιοκρατική **αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού**.

Επαρκής στελέχωση των υπηρεσιακών μονάδων με όλες τις αναγκαίες επιστημονικές και άλλες ειδικότητες.

Διατήρηση όλων των **οργανικών θέσεων** (μονίμων και ΙΔΑΧ υπαλλήλων).

Αύξηση των σημερινών οργανικών θέσεων με πρόβλεψη νέων οργανικών θέσεων και θέσεων για νέες ειδικότητες.

Κέντρο αυτής της νέας αντίληψης μπορεί να αποτελεί η ενιαία Εφορεία Αρχαιοτήτων και Μνημείων **με αρμοδιότητα σε συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα** (νομός - νυν περιφερειακή ενότητα ή μικρότερο τμήμα ή μέρος του νομού όταν επιβάλλεται από τη σημασία ή την ανάγκη προστασίας), που αναλαμβάνει την προστασία, ανάδειξη και μελέτη όλων των μνημείων, καθώς και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της αντίστοιχης περιοχής, ενδυναμωμένη σε προσωπικό και μέσα. Μια τέτοια Υπηρεσία θα μπορούσε να χαράσσει πραγματικά πολιτική για τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά στην περιοχή ευθύνης της, να εξυπηρετεί ευχερέστερα τον πολίτη και να συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη της επιστημονικής γνώσης.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ενόψει της έκτακτης γενικής συνέλευσης του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, το ΔΣ του Συλλόγου καταθέτει πρόταση προς ψήφιση σχετικά με το Οργανόγραμμα της ΓΔΑΠΚ. Η πρόταση αποτελεί την ολοκλήρωση και το αποτέλεσμα του ανοικτού, δημόσιου διαλόγου ανάμεσα σε όλα τα μέλη του Συλλόγου που διεξήχθη με την πραγματοποίηση επτά θεματικών συναντήσεων εργασίας (Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Ηράκλειο, Άβδηρα, Τρίπολη, Ιωάννινα και Μυτιλήνη), με τη δημιουργία διαδικτυακού forum για την κατάθεση απόψεων και, τέλος, με τη διοργάνωση διημερίδας (25-26/2/16), όπως αποφασίστηκε στην τελευταία Τακτική Γενική Συνέλευση (23/4/15).

Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων θεωρεί ότι οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και επιστήμονες που είναι καθ' ύλην αρμόδιοι για τα μνημεία είναι αυτοί που μπορούν και πρέπει να έχουν άποψη για το αντικείμενο της εργασίας τους και τις δομές που το υπηρετούν.

Η πρόταση έχει συντεθεί στη βάση των Βασικών Αρχών που έχουν ήδη ψηφιστεί σε προηγούμενη συνέλευση, αλλά και στη βάση της αξιολόγησης της λειτουργίας του προηγούμενου Οργανισμού (2003- 2014) και του τρέχοντος Οργανισμού (2014 ως σήμερα), και στοχεύει στην ισχυροποίηση της προστασίας των μνημείων και του ενιαίου δημόσιου φορέα προστασίας τους. Ελπίζουμε να βοηθήσει στην έναρξη ενός σοβαρού και παραγωγικού διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο χώρο του πολιτισμού, βασισμένου στις αρχές, την επιστημονική συνείδηση και την πολύτιμη εμπειρία των συναδέλφων.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

2.1. ΕΦΟΡΕΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Προτείνεται η λειτουργία ενιαίων Εφορειών Αρχαιοτήτων & Μνημείων (συνένωση αρμοδιοτήτων ΕΦΑ και ΥΝΜΤΕ), που θα είναι υπεύθυνες για το σύνολο των χώρων, των μνημείων και των Μουσείων του Νομού - νυν περιφερειακής ενότητας (ή άλλης γεωγραφικής ενότητας, βλ. παρακάτω: χωρική αρμοδιότητα), έως και τα σύγχρονα μνημεία. Στόχος των διαχρονικών Εφορειών είναι η ολιστική προσέγγιση στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, πέρα από τις συμβάσεις της περιοδολόγησης.

Το διαχειριστικό αυτό πλαίσιο διασφαλίζει:

- α. την αρχαιολογική έρευνα και την ορθότερη επιστημονικά διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία ευλόγως αποτελεί έναν αδιαίρετο και διαρκώς εμπλουτιζόμενο οργανισμό.
- β. την επιτάχυνση των έργων επί των μνημείων.
- γ. την προβολή της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και ιστορίας, από την προϊστορία μέχρι το πρόσφατο παρελθόν. Την δημιουργία μιας ενιαίας πολυδύναμης εφορείας, κέντρο στην διαχείριση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και κέντρο πολιτιστικών δράσεων σε κάθε περιφερειακή ή άλλη χωρική ενότητα.
- δ. την άρση του προβλήματος αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων, και τον εξορθολογισμό των σωστικών επεμβάσεων σε δημόσια έργα και σε οικόπεδα ιδιωτών.
- ε. την αμεσότερη εξυπηρέτηση των αιτημάτων των πολιτών.
- στ. το σχεδιασμό ποικίλων εξωστρεφών δράσεων για την τοπική κοινωνία.
- ζ. την εξοικονόμηση ανθρώπινου δυναμικού, πόρων και κτηριακής – υλικοτεχνικής υποδομής, την ενδυνάμωση των Εφορειών με τις απαραίτητες για τη λειτουργία τους ειδικότητες εργαζομένων.

Ζητούμενο για τις ενιαίες Εφορείες αποτελεί η θεσμική κατοχύρωση των ειδικοτήτων του επιστημονικού προσωπικού στο πλαίσιο των νέων τμημάτων τους, για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών προστασίας και διαχείρισης των μνημείων (π.χ. προϊστορικοί – κλασικοί – βυζαντινοί αρχαιολόγοι, μουσειολόγοι, ζωοαρχαιολόγοι, ανθρωπολόγοι, γεωλόγοι, ιστορικοί τέχνης, συντηρητές, γραφίστες, αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολιτικοί μηχανικοί κλπ.)

Εναλλακτικές προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης:

- α. Προτείνεται η λειτουργία ενιαίων Εφορειών Αρχαιοτήτων που θα είναι υπεύθυνες για το σύνολο των χώρων, των μνημείων και των Μουσείων του Νομού (ή άλλης γεωγραφικής ενότητας) έως και τα μεταβυζαντινά μνημεία.
- β. Προτείνεται η λειτουργία ενιαίων Εφορειών Αρχαιοτήτων, Μνημείων & Περιβάλλοντος (συνένωση αρμοδιοτήτων ΕΦΑ, ΥΝΜΤΕ και ΕΥΠΕ), που θα είναι υπεύθυνες για το σύνολο των χώρων, των μνημείων και των Μουσείων καθώς και για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε επίπεδο νομού (ή άλλης γεωγραφικής ενότητας).
- γ. Προτείνεται η λειτουργία διακριτών Εφορειών Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων – Εφορειών Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Χωρική αρμοδιότητα Ενιαίων Εφορειών

Νομός ή μικρότερο τμήμα ή μέρος του νομού όταν επιβάλλεται από τη σημασία ή την ανάγκη προστασίας (π.χ. Εφορεία Ακροπόλεως, περισσότερες από μία Εφορείες σε Ν. Αττικής και Ν. Θεσσαλονίκης). Στο σημείο αυτό το ΔΣ εισηγείται να μπουν συγκεκριμένα κριτήρια, όπως είναι η γεωγραφική ενότητα, η ιστορική ενότητα, η προσβασιμότητα, ο πληθυσμός, η συγκέντρωση μνημείων, η προσβασιμότητα, η δυνατότητα λειτουργίας κατά τόπους Γραφείων (πχ στις νησιωτικές περιοχές), και με βάση αυτά τα κριτήρια να διαμορφωθούν προτάσεις από τους ίδιους τους συναδέλφους που εργάζονται σε κάθε περιοχή.

Εσωτερική Διάρθρωση

1. Τμήμα Προστασίας και Έρευνας Αρχαιοτήτων και Μνημείων
2. Τμήμα Μουσείων, Οργανωμένων Αρχαιολογικών Χώρων, Επικοινωνίας και Φύλαξης
3. Τμήμα Συντήρησης
4. Τμήμα Μελετών και Τεχνικών Έργων
- 5.-Τμήμα Διοικητικής & Οικονομικής Υποστήριξης

Η εσωτερική διάρθρωση των τμημάτων υπηρετεί την αναγκαιότητα ανάδειξης και εξυπηρέτησης των πολύπλευρων δράσεων που καλείται να αναπτύξει μια ενιαία Εφορεία Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Το Τμήμα Προστασίας και Έρευνας Αρχαιοτήτων και Μνημείων ως ενιαίο τμήμα πέρα από την λογική της περιοδολόγησης αναλαμβάνει την επίβλεψη της προστασίας, των σωστικών ανασκαφών και άλλων σωστικών επεμβάσεων, της εξυπηρέτησης των πολιτών σε θέματα αδειοδοτήσεων, της σύνταξης αρχαιολογικών μελετών. Η ύπαρξη ενιαίου τμήματος προστασίας και έρευνας διευκολύνει την διαχρονική και ολιστική προσέγγιση των μνημείων και αρχαιοτήτων και συμβάλλει στην ενιαία προσπάθεια ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ παράλληλα επιταχύνει την εξυπηρέτηση των πολιτών. Στο εσωτερικό του τμήματος οι αρχαιολόγοι αναλαμβάνουν τις ειδικές εργασίες που άπτονται της επιστημονικής ειδικότητάς τους. Για την καλύτερη λειτουργία του τμήματος απαραίτητη είναι η σαφής περιγραφή του τομέα ευθύνης του κάθε εργαζόμενου.

Το Τμήμα Μουσείων, Οργανωμένων Αρχαιολογικών Χώρων, Επικοινωνίας και Φύλαξης αναλαμβάνει την επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας και της ασφάλειας των επισκέψιμων μουσείων και χώρων καθώς και τις πολύπλευρες δράσεις που σχετίζονται με την προβολή τους. Είναι υπεύθυνο για την διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προγραμμάτων περιήγησης για το ευρύ κοινό, διοργάνωση εκδηλώσεων και δράσεων προβολής, συνεργασία με άλλους φορείς (τοπική αυτοδιοίκηση, τομέας τουρισμού, αθλητισμού, καλλιτεχνικοί φορείς κλπ). Συντονίζει και σχεδιάζει τις εκθέσεις, επανεκθέσεις και περιοδικές εκθέσεις των Μουσείων κάθε Εφορείας σε συνεργασία με τα υπόλοιπα τμήματα και τις κεντρικές διευθύνσεις.

Το Τμήμα Συντήρησης είναι υπεύθυνο για την σύνταξη μελετών και εφαρμογή μεθόδων συντήρησης στα κινητά ευρήματα και μνημεία.

Το Τμήμα Μελετών και Τεχνικών Έργων διατηρεί τις υφιστάμενες αρμοδιότητές του με την πρόσθετη αρμοδιότητα των μελετών και τεχνικών έργων σε νεότερα μνημεία.

Το Τμήμα Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης διατηρεί τις υφιστάμενες αρμοδιότητές του.

Εναλλακτικές προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης:

- α. Προτείνεται η προσθήκη του Τμήματος Τεκμηρίωσης, Αρχείου, Δημοσιεύσεων και Ψηφιακών Εφαρμογών.
- β. Στη θέση του Τμήματος (1), προτείνεται η δημιουργία δύο Τμημάτων με βάση την περιοδολόγηση: Τμήμα Προστασίας, Αρχαιολογικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων / Τμήμα Προστασίας, Αρχαιολογικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
- γ. Προτείνεται η συνένωση των Τμημάτων 3 και 4 σε ενιαίο Τμήμα Συντήρησης, Μελετών και Τεχνικών Έργων.

2.2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εθνικά – Περιφερειακά Μουσεία

1. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (περιλαμβάνει και το Επιγραφικό Μουσείο)
2. Αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο Ακρόπολης
3. Νομισματικό Μουσείο
4. Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο
5. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (Θεσσαλονίκης)
6. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης
7. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου
8. Μουσείο Ασιατικής Τέχνης (Κέρκυρας)
- 9.-Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και ΜΕΛΜΟΚΕ

Εναλλακτικές προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης:

- α. Προτείνεται η συνένωση Επιγραφικού και Νομισματικού Μουσείου (υφιστάμενη κατάσταση).
- β. Προτείνεται η αυτόνομη λειτουργία του Επιγραφικού Μουσείου.

Εσωτερική Διάρθρωση

1. Τμήμα Συλλογών, Έρευνας και Τεκμηρίωσης
2. Τμήμα Εκθέσεων, Μουσειολογικού Σχεδιασμού και Φύλαξης
3. Τμήμα Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης
4. Τμήμα Συντήρησης
5. Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης
6. Τμήμα Διοικητικής & Οικονομικής Υποστήριξης

Το Τμήμα Συλλογών, Έρευνας και Τεκμηρίωσης ενοποιεί τα υπάρχοντα τμήματα μουσείων που εξειδικεύονται με βάση την περιοδολόγηση ή το είδος των συλλογών. Στόχος του Τμήματος είναι

η ολιστική εποπτεία, η έρευνα και η διαχείριση των αρχαιολογικών αντικειμένων, προκειμένου να υποστηριχθεί επιστημονικά η εκθεσιακή λειτουργία του μουσειακού οργανισμού και οι ποικίλες δράσεις ανάδειξης των συλλογών, σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειολογικές αντιλήψεις. Οι Συλλογές διατηρούν την υπάρχουσα οργάνωσή τους, με υπεύθυνο επικεφαλής αρχαιολόγο, και λειτουργούν σε επίπεδο Γραφείου.

Το Τμήμα Εκθέσεων, Μουσειολογικού Σχεδιασμού και Φύλαξης αναλαμβάνει τον μουσειολογικό και μουσειογραφικό σχεδιασμό των μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων του Μουσείου, σε συνεργασία και με την υποστήριξη του Τμήματος Συλλογών, Έρευνας και Τεκμηρίωσης. Παράλληλα διαχειρίζεται και οργανώνει τα ζητήματα που αφορούν στην ασφάλεια – φύλαξη του Μουσείου.

Εναλλακτικές προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης:

- α. Προτείνεται η αυτόνομη λειτουργία του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Ψηφιοποίησης
- β. Στη θέση του Τμήματος (1), προτείνεται η λειτουργία Τμημάτων ανά υλικό / περιοδολόγηση

Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων και Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας

Προτείνεται η ύπαρξη μίας ενιαίας Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων και μίας ενιαίας Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας, οι οποίες θα ασκούν πανελλαδικά, μια ενιαία πολιτική διαχείρισης αφενός των εναλίων αρχαιοτήτων αφετέρου των σπηλαίων. Επειδή όμως είναι πολύ σημαντική η προστασία κατά χώραν, θα ήταν καλό να υπάρχουν κατά τόπους Γραφεία, για την καλύτερη λειτουργία των Εφορειών, την εποπτεία των αρχαιοτήτων και την άμεση παρέμβαση (π.χ. Κρήτη, Β. Ελλάδα κλπ). Επίσης, κρίνεται αναγκαίο κατά διαστήματα να πραγματοποιούνται σεμινάρια και επιμορφώσεις σε όλο το προσωπικό των Εφορειών Αρχαιοτήτων για την ενάλια αρχαιολογία, τη σπηλαιολογία και την παλαιοντολογία, ώστε να είναι ευχερέστερη η συνεργασία με τις κατά τόπους Εφορείες Αρχαιοτήτων, η αναγνώριση και η προστασία σπηλαίων και εναλίων αρχαίων.

Οι δύο Εφορείες ακολουθούν την εσωτερική δομή των Ενιαίων Εφορειών.

Εφορεία Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών

Το αντικείμενο της Εφορείας αποτελεί συνένωση αντικειμένων της Δ/σης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και της Εφορείας Αρχαιοπωλείων και Ιδιωτικών Συλλογών.

1. Τμήμα Προστασίας και Ανάκτησης Πολιτιστικών Αγαθών
2. Τμήμα Αρχαιοπωλείων, Κατόχων και Ιδιωτικών Αρχαιολογικών Συλλογών
3. Τμήμα Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης

2.3 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων

Το αντικείμενο της Δ/σης αποτελεί συνένωση επιμέρους αντικειμένων από Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, / Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων.

Η αρμοδιότητα της Διεύθυνσης θα εκτείνεται στο σύνολο των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της επικράτειας από τα προϊστορικά έως και τα μεταβυζαντινά ή και τα νεώτερα /σύγχρονα χρόνια (αντιστοίχως με τις ενιαίες Εφορείες). Στόχος είναι η ολιστική προσέγγιση στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, πέρα από τις συμβάσεις της περιοδολόγησης. Το διαχειριστικό αυτό πλαίσιο διασφαλίζει:

- α. την ορθότερη επιστημονικά διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς
- β. τον καλύτερο συντονισμό των έργων επί των μνημείων και χώρων που εκτελούν οι Εφορείες.
- γ. την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιστορίας, από την προϊστορία μέχρι το πρόσφατο παρελθόν.

Η αρμοδιότητα της Διεύθυνσης θα εκτείνεται στο σύνολο των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της επικράτειας από τα προϊστορικά έως και τα μεταβυζαντινά ή και τα νεώτερα /σύγχρονα χρόνια (αντιστοίχως με τις ενιαίες Εφορείες). Στόχος είναι η ολιστική προσέγγιση στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, πέρα από τις συμβάσεις της περιοδολόγησης. Το διαχειριστικό αυτό πλαίσιο διασφαλίζει:

- α. την ορθότερη επιστημονικά διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς
- β. τον καλύτερο συντονισμό των έργων επί των μνημείων και χώρων που εκτελούν οι Εφορείες.
- γ. την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιστορίας, από την προϊστορία μέχρι το πρόσφατο παρελθόν.
- δ. την άρση του προβλήματος αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων, συνεπώς την αμεσότερη εξυπηρέτηση των αιτημάτων πολιτών, φορέων, επιστημονικών ιδρυμάτων κλπ.
- ε. την εξοικονόμηση ανθρώπινου δυναμικού, πόρων και κτηριακής – υλικοτεχνικής υποδομής.

Στο νέο θεσμικό πλαίσιο η Κεντρική Υπηρεσία αποκεντρώνει τις αρμοδιότητές της στις περιφερειακές υπηρεσίες και αναπτύσσει τον επιτελικό και συντονιστικό της χαρακτήρα, επεξεργάζεται τον σχεδιασμό της αρχαιολογικής πολιτικής καθώς και τον διαρκή εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου προστασίας και ανάδειξης των μνημείων. Η Διεύθυνση επίσης θα διαχειρίζεται τα αρχαιολογικά έργα στο πλαίσιο των μεγάλων Δημόσιων Έργων που έχουν διαπεριφερειακό χαρακτήρα.

Η Διεύθυνση θα εισηγείται τα θέματα χάραξης αρχαιολογικής πολιτικής στις ετήσιες Ολομέλειες όλων των μονάδων της ΓΔΑΠΚ και οι οποίες θα συγκαλούνται άπαξ ετησίως και θα συζητούν το πρόγραμμα δράσης το οποίο ακολούθως η ΓΔΑΠΚ θα παραπέμπει στο ΚΑΣ.

Άμεσα συνυφασμένη με την Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων είναι η λειτουργία του ΚΑΣ (βλ. παρακάτω, Συλλογικά Όργανα). Ο φόρτος της Διεύθυνσης μειώνεται καθώς η πλειονότητα των υποθέσεων μεταφέρεται προς εξέταση στα περιφερειακά συμβούλια Μουσείων.

Εσωτερική Διάρθρωση

1. Τμήμα Αρχαιολογικής Πολιτικής και Θεσμικού Πλαισίου
2. Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων
3. Τμήμα Διαπεριφερειακών Έργων
4. Τμήμα Συστηματικών Αρχαιολογικών Ερευνών και Δημοσιεύσεων
5. Τμήμα Διεθνών Οργανισμών και Διακρατικών Σχέσεων

Το Τμήμα Αρχαιολογικής Πολιτικής και Θεσμικού Πλαισίου συντονίζει τις περιφερειακές υπηρεσίες και επεξεργάζεται τον σχεδιασμό της αρχαιολογικής πολιτικής καθώς και τον διαρκή εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου προστασίας και ανάδειξης των μνημείων.

Το Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων υλοποιεί τμήμα του έργου των τμημάτων Χώρων των τέως ΔΙΠΚΑ και ΔΒΜΑ.

Το Τμήμα Διαπεριφερειακών Έργων συντονίζει και χειρίζεται όλα τα θέματα αρχαιολογικών ερευνών, ανάδειξης και προστασίας στο πλαίσιο μεγάλων διαπεριφερειακών έργων (υποδομών κ.α.)

Το Τμήμα Συστηματικών Αρχαιολογικών Ερευνών και Δημοσιεύσεων ενσωματώνει τις αρμοδιότητες των τμημάτων Ξένων Σχολών κλπ. των ΔΙΠΚΑ και ΔΒΜΑ.

Το Τμήμα Διεθνών Οργανισμών και Διακρατικών Σχέσεων έχει ως αρμοδιότητα τον χειρισμό θεμάτων UNESCO, Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλων διακρατικών θεσμών καθώς και των Διεθνών σχέσεων και συνεργασιών στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εναλλακτικές προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης:

Διατηρείται διακριτή Διεύθυνση όπου συνενώνονται επιμέρους αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Διεύθυνσης Προστασίας και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων

Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων & Μουσειολογικής Έρευνας

Το αντικείμενο της Δ/σης αποτελεί συνένωση επιμέρους αντικειμένων από Δ/ση Μουσείων και Δ/ση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Εσωτερική Διάρθρωση

1. Τμήμα Μουσείων και Μουσειακής Πολιτικής
2. Τμήμα Περιοδικών Εκθέσεων και Διακρατικών Συνεργασιών '
3. Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Το Τμήμα Μουσείων και Μουσειακής Πολιτικής αναλαμβάνει την επεξεργασία και παρακολούθηση θεμάτων ίδρυσης, οργάνωσης, λειτουργίας και επέκτασης των Δημόσιων και Ιδιωτικών Μουσείων και Συλλογών και υποστήριξη του έργου της καταγραφής, αποθήκευσης, φύλαξης, έκθεσης και επανέκθεσης αντικειμένων, που φυλάσσονται σε αυτά.

Το Τμήμα Περιοδικών Εκθέσεων και Διακρατικών Συνεργασιών αναλαμβάνει την σύνταξη ή επεξεργασία μουσειολογικών – μουσειογραφικών μελετών για την οργάνωση εκθέσεων μόνιμων ή περιοδικών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Διαχειρίζεται επίσης τα διεθνή δίκτυα συνεργασιών, και τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα.

Το Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς αναλαμβάνει την τεκμηρίωση του Παραδοσιακού και Σύγχρονου Λαϊκού Πολιτισμού και της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Διεύθυνση Επικοινωνίας, Εκπαιδευτικών δράσεων & Προβολής

Προτείνεται η δημιουργία Διεύθυνσης με αποκλειστικό αντικείμενο την ανάπτυξη ουσιαστικής και εντατικής επικοινωνιακής πολιτικής για την προβολή του συνόλου του διαχρονικού μνημειακού πλούτου της επικράτειας, καθώς και την υποστήριξη - ανάδειξη του πολυεπίπεδου

έργου των Εφορειών και των Μουσείων. Οι δράσεις της Διεύθυνσης θα αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία διαφόρων ιστορικών περιόδων, σε μουσειακές συλλογές διαφορετικών κατηγοριών, σε ιστορικούς τόπους και στην άυλη κληρονομιά. Το αντικείμενο αυτής της Διεύθυνσης αποτελεί συνένωση αρμοδιοτήτων του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας (Δ/ση Μουσείων), της Ειδικής Υπηρεσίας Προβολής και Αξιοποίησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δημιουργίας και τμήματος της Δ/σης Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Εσωτερική διάρθρωση

1. Τμήμα Επικοινωνίας και Προβολής της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
2. Τμήμα Εκπαιδευτικών Δράσεων
3. Τμήμα Διαπολιτιστικών Θεμάτων

Διεύθυνση Αρχείου Μνημείων και Ψηφιακών Εφαρμογών

1. Τμήμα Ιστορικού Αρχείου Μνημείων και Δημοσιευμάτων
2. Τμήμα Τεκμηρίωσης και Ψηφιοποίησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
3. Τμήμα Ψηφιακών Δράσεων και Εφαρμογών

Διεύθυνση Συντήρησης και Εφαρμογής Θετικών Επιστημών σε αρχαιολογικά υλικά

Η εσωτερική διάρθρωση να καθοριστεί από τους συναδέλφους συντηρητές και τους επιστήμονες που ασχολούνται με θέματα αρχαιομετρίας και εφαρμογής θετικών επιστημών σε αρχαιολογικά υλικά, όπως αντιστοιχεί στις σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις. Ευνόητο είναι ότι, όπως και στην προτεινόμενη διάρθρωση για τις Εφορείες και την Κεντρική Υπηρεσία, προτείνεται η τροποποίηση των δομών, που σήμερα είναι οργανωμένες με βάση την περιοδολόγηση, στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης επέμβασης επί των μνημείων με βάση τις ανάγκες των υλικών τους.

Πιστεύουμε ότι, στο πρότυπο του Κέντρου Λίθου, θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση και στην έρευνα στο χώρο της συντήρησης, στην εφαρμογή πρωτότυπων μεθόδων συντήρησης ως συμβολή στην διεθνή επιστημονική γνώση.

Επίσης προτείνεται η οργάνωση, εξοπλισμός και στελέχωση ειδικών εργαστηρίων για την συντήρηση υλικών που δεν μπορούν να υλοποιηθούν από τα εργαστήρια των περιφερειακών υπηρεσιών.

Επίσης η Διεύθυνση θα αναλάβει τον διύπηρεσιακό συντονισμό της συντήρησης ανά την επικράτεια με την ανάπτυξη συνεργειών των εργαστηρίων των Εφορειών και των μεγάλων μουσείων καθώς και με τα εργαστήρια αρχαιομετρίας εκτός του ΥΠΠΟΑ.

Πρόταση για ενιαία Διεύθυνση Αναστήλωσης υπαγόμενη στη ΓΔΑΠΚ

(Κατατίθεται για συζήτηση με τους συναδέλφους μηχανικούς και τους Συλλόγους τους)

Θεωρώντας ότι το έργο της αναστήλωσης επί των μνημείων, όπως άλλωστε και αυτό της συντήρησης, αποτελούν αναπόσπαστο και σημαντικό τμήμα της προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, προτείνεται να δημιουργηθεί στη ΓΔΑΠΚ ενιαία Διεύθυνση Αναστήλωσης (συνένωση αρμοδιοτήτων από Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Διεύθυνση Προστασίας

και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων), με εσωτερική διάρθρωση που θα προταθεί από τους αρμόδιους συναδέλφους. Ευνόητο είναι ότι, όπως και στην προτεινόμενη διάρθρωση για τις Εφορείες και τις άλλες Διευθύνσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας, προτείνεται η τροποποίηση των δομών, που σήμερα είναι οργανωμένες με βάση την περιοδολόγηση, στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης αναστηλωτικής επέμβασης επί των μνημείων σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις στον τομέα της αποκατάστασης ιστορικών μνημείων και συνόλων.

Ταυτόχρονα, η Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων μπορεί να μετατραπεί σε Γενική Διεύθυνση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων και Τεχνικών Έργων (με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες). Με τον τρόπο αυτό κάθε επέμβαση σε μνημεία που απαιτεί προηγούμενη μελέτη και συνεργασία διαφορετικών ειδικοτήτων συνενώνεται κάτω από τη ΓΔΑΠΚ, ενώ οργανώνεται καλύτερα το καθαρά τεχνικό κομμάτι, η εκτέλεση έργων μουσείων, τα τεχνικά έργα, η συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του ΥΠΠΟ κ.λπ. σε επίπεδο κεντρικό και περιφερειακό.

2.4. ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Περιφερειακά Συμβούλια Μνημείων, που θα λειτουργούν σε επίπεδο περιφέρειας.

2. Κεντρικά Συμβούλια (Μνημείων και Μουσείων)

Τα Τοπικά Συμβούλια Μνημείων μετονομάζονται σε Περιφερειακά Συμβούλια Μνημείων, που θα λειτουργούν σε επίπεδο περιφέρειας. Τα ΠΣΜ αναβαθμίζονται. Η συγκρότησή τους θα ακολουθεί την αντίστοιχη συγκρότηση του ΚΑΣ. Στα ΠΣΜ θα εξετάζονται όλα τα θέματα των περιφερειακών και ειδικών περιφερειακών υπηρεσιών.

Τα Κεντρικά Συμβούλια (Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, Κεντρικό Συμβούλιο Νεώτερων Μνημείων και Συμβούλιο Μουσείων) θα πρέπει να είναι όργανα αποφασιστικά και όχι γνωμοδοτικά. Τα μέλη τους πρέπει να ορίζονται *ex officio*, με παρουσία Υπηρεσιακών παραγόντων, και να εκλέγονται από τους φορείς τους (π.χ. εκπρόσωπος Πανεπιστημίου, ΤΕΙ συντήρησης, εκπρόσωπος αρχαιολόγων μετά από καθολική ψηφοφορία, συντηρητών, ΤΕΕ, Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ.λπ.) και να προεδρεύει ανώτατος δικαστικός λειτουργός. Όλα αυτά συμβάλλουν στην ανεξαρτησία τους από την πολιτική ηγεσία και στο κύρος των αποφάσεών τους.

Το ΚΑΣ θα πρέπει να αναβαθμιστεί σε Συμβούλιο χάραξης αρχαιολογικής πολιτικής. Η Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων και οι άλλες κεντρικές Διευθύνσεις της ΓΠΑΔΚ εισηγούνται τα αντίστοιχα θέματα αρμοδιότητάς τους. Επίσης το ΚΑΣ θα μπορεί να εξετάζει μείζονα αρχαιολογικά θέματα, θέματα διαπεριφερειακού χαρακτήρα καθώς και να λειτουργεί ως δευτεροβάθμιο όργανο εξέτασης υποθέσεων των περιφερειακών συμβουλίων. Τέλος, τα θέματα που αφορούν στις περιφερειακές υπηρεσίες θα μπορούν να τις εισηγούνται στο ΚΑΣ απ' ευθείας οι ίδιες ή σε συνεργασία με τις οικείες Διευθύνσεις.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ

Υπόμνημα για την στελέχωση του οργανισμού της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η οποιαδήποτε πρόταση για δημιουργία ενός νέου οργανογράμματος για την ΓΔΑΠΚ προϋποθέτει την επαρκή στελέχωσή του. Χωρίς μέριμνα για στελέχωση, όπως φάνηκε κατά την βίαιη εφαρμογή του υφιστάμενου οργανισμού του ΥΠΠΟΑ, τον Οκτώβριο του 2014, προκύπτουν πολλά λειτουργικά κενά, άνιση κατανομή προσωπικού, αδυναμία στελέχωσης ολόκληρων μονάδων. Τα υφιστάμενα μεγάλα κενά σε προσωπικό όλων των ειδικοτήτων, ιδίως σε υπηρεσιακές μονάδες της περιφέρειας, οφείλουν να γίνουν αντικείμενο ειδικής αντιμετώπισης από την ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ώστε να υπάρξει προγραμματισμός κάλυψής τους το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Ως Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων επισημαίνουμε πως τα λειτουργικά κενά, τα οποία οφείλουν να αναγνωρίζονται ως κενές οργανικές θέσεις οι οποίες πρέπει να καλυφθούν με μόνιμο προσωπικό, έχουν ως αποτέλεσμα: α) την αδυναμία πολλών περιφερειακών υπηρεσιών να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις του Οργανισμού του ΥΠΠΟΑ αδυνατίζοντας έτσι την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και προβολή των αρχαιοτήτων της εκάστοτε περιφερειακής ενότητας, β) αποτελεί εμπόδιο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων και άλλων προγραμμάτων εφόσον δεν υπάρχει το απαιτούμενο προσωπικό για να τα προετοιμάσει και εκτελέσει, γ) επιτείνει τον φόρτο εργασίας στο ελάχιστο προσωπικό που υπηρετεί στις υποστελεχωμένες μονάδες το οποίο καλύπτει τις απαιτήσεις εξυπηρέτησης πολιτών και προστασίας των μνημείων με υπερωρίες και μη λήψη των δικαιούμενων αδειών, δ) δημιουργεί εν τέλει περιφερειακές υπηρεσίες που δεν μπορούν να επιτελέσουν τον ρόλο μιας υπηρεσίας ανοιχτής στην τοπική κοινωνία και στους πολίτες, θεματοφύλακα αλλά και φορέα προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η κάλυψη των βασικών κενών στις υποστελεχωμένες εφορείες, καθώς και η κάλυψη επιμέρους ελλείψεων σε ειδικότητες εργαζομένων σε τμήματα υπηρεσιών ανά την επικράτεια, οφείλει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα για το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις, περιφερειακές υπηρεσίες και συλλόγους εργαζομένων πρέπει να καταρτιστεί ενιαίος κατάλογος ανά την επικράτεια με τις άκρως απαραίτητες ανάγκες σε προσωπικό καθώς και να θεσπιστεί ένας ελάχιστος αριθμός στελέχωσης κάθε υπηρεσίας ανά τμήμα και ειδικότητα. Η κάλυψη των κενών αυτών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα, εντός του έτους, ώστε να αποκατασταθεί η λειτουργία των υπηρεσιών αυτών.

Ως προς την κάλυψη των κενών αυτών ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων εισηγείται:

1. Την κάλυψη των κενών με διενέργεια διαγωνισμού πρόσληψης μόνιμου προσωπικού ανά περιφερειακή ενότητα και σε συγκεκριμένες θέσεις. Για τις υπηρεσίες σε νησιωτικές και παραμεθόριες περιοχές να ισχύσει η μοριοδότηση εντοπιότητας. Η τοποθέτηση στις θέσεις αυτές να είναι για μια 5ετία τουλάχιστον (10ετία για παραμεθόριο) ή έως την κάλυψη της οργανικής θέσης από νέο προσωπικό.
2. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προκήρυξης των θέσεων εντός του έτους να γίνει πρόσκληση μετάταξης προσωπικού από άλλες υπηρεσίες του δημοσίου και των ΟΤΑ, αφού εκτιμηθούν τα αποτελέσματα των προκηρύξεων του προηγούμενου έτους. Παράλληλα πρόσκληση στο προσωπικό του Υπουργείου Πολιτισμού κατόπιν γνωστοποίησης του συνόλου των κενών.
3. Επικουρικά ενίσχυση του μόνιμου προσωπικού με προκήρυξη 8μηνων συμβάσεων και επιστημονικού προσωπικού κατά προτεραιότητα στις υπηρεσίες που το έχουν ανάγκη.
4. Διαφανές σύστημα μεταθέσεων στο ΥΠΠΟΑ με ενιαία κριτήρια μοριοδότησης και κρίση δύο φορές τον χρόνο και όχι κατά περίπτωση. Μετάθεση μόνο σε κενές οργανικές θέσεις και κατόπιν κάλυψης των κενών θέσεων που δημιουργούνται από τις μεταθέσεις. Αυξημένη

μοριοδότηση των εργαζόμενων σε παραμεθόριες και νησιωτικές περιοχές για μετάθεση.

Ο κομβικός ρόλος της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στην προστασία, διαχείριση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς επιβάλλει την ανά τακτά χρονικά διαστήματα πρόσληψη νέου προσωπικού προς αντικατάσταση των συναδέλφων που συνταξιοδοτούνται αλλά και με κριτήριο την πρόσληψη νέων ειδικοτήτων απαραίτητων πλέον στον τομέα του πολιτισμού. Ο ρυθμός συνταξιοδοτήσεων είναι μεγάλος ενώ νέες προσλήψεις στον τομέα πολιτισμού δεν έγιναν την τελευταία πενταετία (νέα πρόσληψη δεν μπορεί να θεωρηθεί η μετά από 6 χρόνια δικαίωση των 187 συναδέλφων που προσελήφθησαν με συμβάσεις αορίστου χρόνου σε εφαρμογή του ΠΔ 164/2004).

Προσωρινή κάλυψη κενών

Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων είναι αντίθετος με κάθε λογική και προσπάθεια μετακίνησης εργαζομένων εκτός πόλης ή περιφερειακής ενότητας χωρίς τη συναίνεσή τους, γεγονός το οποίο αντίκειται επίσης στην κείμενη νομοθεσία. Η πολυετής προϋπηρεσία σε υπηρεσίες στο ΥΠΠΟΑ, η αδυναμία κάλυψης εξόδων μετεγκατάστασης, έστω προσωρινής, καθιστά συχνά δύσκολη ή απαγορευτική τη μετακίνηση προσωπικού εκτός ορίων μιας Π.Ε. Ωστόσο η εφαρμογή του Οργανισμού του 2014 δημιούργησε πολλά κενά και δυσλειτουργίες που πρέπει με δημοκρατικό, συναδελφικό και συλλογικό τρόπο να αντιμετωπιστούν.

Το ΔΣ του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, μετά από σειρά περιφερειακών συσκέψεων για τον Οργανισμό ενημερώθηκε από τους συναδέλφους για τις μεγάλες ελλείψεις σε προσωπικό σε πολλές περιφερειακές υπηρεσίες. Η αντιμετώπιση των αναγκών είναι πρωτίστως ευθύνη της εκάστοτε ηγεσίας του ΥΠΠΟΑ που πρέπει κατά προτεραιότητα να καλύψει τις ανάγκες αυτές. Ωστόσο μεταξύ των υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ πρέπει να αντιμετωπίζεται συλλογικά με πνεύμα αλληλεγγύης και συναδελφικότητας μακριά από λογικές βίαιων ή «δυσμενών» μεταθέσεων αλλά με διάθεση έμπρακτης συνδρομής.

Ενδεικτικοί και μεταβατικοί τρόποι προσωρινής θεραπείας των μεγάλων προβλημάτων υποστελέχωσης με την καλύτερη αξιοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού μπορούν να είναι:

Α) Σε περίπτωση απουσίας κτηριακών υποδομών (γραφείων, αποθηκών) αλλά και πολύ σημαντικών ελλείψεων σε πολλές ειδικότητες προσωπικού, τέτοιες ώστε μια υπηρεσία να μην είναι βιώσιμη η λειτουργική, η ενεργοποίησή της να αναστέλλεται και η περιοχή αρμοδιότητας να εντάσσεται σε διευρυμένη υπηρεσία που να καλύπτει πχ. δύο Περ. Ενότητες ή να συγχωνεύονται σε ένα τμήμα διευρυμένων αρμοδιοτήτων αν πρόκειται για κεντρική μονάδα. Οι υφιστάμενοι εργαζόμενοι της συγχωνευόμενης εφορείας να στελεχώνουν γραφείο στην περιφερειακή ενότητα κατοικίας τους μέχρι την ενεργοποίηση της εφορείας.

Β) Σε περίπτωση μεμονωμένων ελλείψεων σε τμήματα (πχ ανενεργό τμήμα συντήρησης ή τεχνικών έργων) η έλλειψη αυτή να καλύπτεται είτε με προσωρινή διάθεση εργαζόμενων από αντίστοιχα τμήματα υπηρεσιών από όμορους νομούς είτε με ανάθεση των εργασιών αυτών των τμημάτων σε υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών με συγκεκριμένη χρέωση. Και στην δύο περιπτώσεις δεν θα υπάρχει μετάθεση του προσωπικού σε άλλη υπηρεσία αλλά «διάθεση εργασίας» δηλαδή διεκπεραίωση των υποθέσεων από τον αρχικό χώρο εργασίας του και κάλυψη οδοιπορικών για την μετακίνηση στην όμορη υπηρεσία όταν είναι απαραίτητο. Η προσωρινή κάλυψη αναγκών να γίνεται υπό τον συντονισμό της ΓΔΑΠΚ σε συνεννόηση με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες. Το μέτρο αυτό πρέπει να έχει προσωρινό χαρακτήρα έως την κάλυψη των κενών θέσεων από μόνιμο προσωπικό που θα υπηρετεί στην οργανική θέση.

Γ) Γενικά η ΓΔΑΠΚ πρέπει να μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και να αναζητεί λύσεις για την κάλυψη κενών και αναγκών σε συνεργασία με την Διεύθυνση Διοικητικού και τις περιφερειακές μονάδες. Ο ρόλος των κεντρικών υπηρεσιών θα πρέπει να είναι ενεργά υποστηρικτικός των μονάδων που έχουν έντονα προβλήματα υποστελέχωσης και να αναζητούνται ad hoc λύσεις.